

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Osijek

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI

EKONOMSKA OPRAVDANOST RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE
(OPSKRBE PITKOM VODOM) NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE ZA 2012.

Osijek, lipanj 2013.

SADRŽAJ

stranica

I.	PREDMET REVIZIJE	2
II.	CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	3
III.	METODE I POSTUPCI REVIZIJE	3
IV.	USLUGE JAVNE VODOOPSKRBE	4
V.	NALAZ	14
VI.	OCJENA OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE	20

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Osijek

KLASA: 041-01/12-07/36
URBROJ: 613-16-12-26

Osijek, 19. lipnja 2013.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ POSEBNOJ REVIZIJI
EKONOMSKA OPRAVDANOST RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE
(OPSKRBE PITKOM VODOM) NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE ZA
2012.

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je posebna revizija ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne vodoopskrbe (opskrbe pitkom vodom) na području Osječko-baranjske županije za 2012.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni u razdoblju od 15. listopada 2012. do 19. lipnja 2013.

I. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je ispitati ekonomsku opravdanost razlika u cijeni javne vodoopskrbe (opskrbe pitkom vodom) na području Osječko-baranjske županije. Na području Osječko-baranjske županije uslugu javne vodoopskrbe obavlja jedanaest trgovačkih društava: Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek, Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo, Dvorac d.o.o., Valpovo, Kombel d.o.o., Belišće, Našički vodovod d.o.o., Našice, Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir; Park d.o.o., Donji Miholjac, Vodoopskrba d.o.o., Darda, Čvorkovac d.o.o., Dalj, Rad d.o.o., Đurđenovac i Urednost d.o.o., Čepin. Trgovačka društva koja obavljaju djelatnost javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije su u vlasništvu jedne ili više jedinica lokalne samouprave. Od spomenutih jedanaest društava, tri društva obavljaju djelatnost javne vodoopskrbe, a osam društava osim djelatnosti javne vodoopskrbe obavlja i jednu ili više komunalnih djelatnosti (čišćenje i održavanje javnih površina, održavanje nerazvrstanih cesta, održavanje groblja, te skupljanje i odvoz komunalnog otpada). Sva društva se bave i graditeljstvom kao komercijalnom djelatnošću.

Osječko-baranjska županija ima površinu od 4 155 km². U sastavu Osječko-baranjske županije je sedam gradova i 35 općina u sastavu kojih je 263 naselja. Prema popisu stanovništva iz 2011., ima 304 899 stanovnika, 110 847 kućanstava i 131 474 stambenih jedinica. Relativno velik broj društava koja obavljaju djelatnost javne vodoopskrbe rezultat je povijesnog razvoja i velikog broja gradova i općina. Vodoopskrba Osječko-baranjske županije temelji se najvećim dijelom na zahvaćanju podzemnih voda (96,0%) s ukupno 20 vodocrpilišta, te manjim dijelom na zahvaćanju površinskih voda rijeke Drave (4,0%). Na sustav javne vodoopskrbe je priključeno 82,8 % ukupnog broja stanovnika. Koncem 2012. spomenuta društva su imala 449 zaposlenika u vodoopskrbnoj djelatnosti. Ukupni prihodi od opskrbe pitkom vodom koje su ostvarila navedena društva za 2012. iznose 84.920.618,00 kn.

Strategija upravljanja vodama Republike Hrvatske, koja je donesena u srpnju 2008., postavila je sljedeće strateške odrednice u području vodoopskrbe: osigurati dovoljne količine kvalitetne vode, odrediti distribucijska odnosno uslužna područja kao tehnološko-ekonomske cjeline s po jednim komunalnim društvom s jedinstvenom cijenom vode za cijelo područje, provoditi tehnološko povezivanje vodoopskrbnih sustava kad je ekonomski opravdano, unaprijediti upravljanje, povećati stupanj korištenja i sigurnost opskrbe, provoditi racionalizaciju potrošnje vode uz smanjivanje gubitaka vode iz sustava javne vodoopskrbe, te postupno uvoditi ekonomsku cijenu vode u javnu vodoopskrbu koja će pokrivati stvarne troškove uz poštivanje temeljnog načela – potrošač plaća i uz uvažavanje socijalne prihvatljivosti cijene vode. U spomenutoj strategiji, određeno je da bi rentabilno obavljanje djelatnosti bilo moguće na uslužnom području koje osigurava isporuku vode namijenjene ljudskoj potrošnji od najmanje 2 milijuna m³ godišnje.

Razvojnou strategijom Osječko-baranjske županije za razdoblje od 2011. do 2013. kao ciljevi razvoja vodoopskrbne djelatnosti navedeni su oporavak postojećeg i izgradnja novih distribucijskih sustava, kojima bi se povećala pokrivenost područja i cjelovitost sustava, kako bi se podigla razina sigurnosti opskrbe vodom. Strateški smjer razvoja je i povezivanje postojećih manjih lokalnih sustava u regionalni vodoopskrbni sustav te povezivanje sa susjednim regionalnim sustavima.

Obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe i utvrđivanje cijene usluge javne vodoopskrbe utvrđeno je Zakonom o vodama (Narodne novine 153/09), Zakonom o financiranju vodnog gospodarstva (Narodne novine 153/09), Uredbom o najnižoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (Narodne novine 112/10), Uredbom o mjerilima ekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga (112/10) i drugim podzakonskim aktima.

Prema odredbama Zakona o vodama javna vodoopskrba je djelatnost zahvaćanja podzemnih i površinskih voda namijenjenih ljudskoj potrošnji i njihova kondicioniranja te isporuka do krajnjeg korisnika ili do drugog isporučitelja vodne usluge, ako se ti poslovi obavljaju putem građevina javne vodoopskrbe, te upravljanje tim građevinama. Jedinice lokalne samouprave su dužne osigurati obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe. Osnovna jedinica za obavljanje djelatnosti je vodoopskrbno područje. Djelatnost javne vodoopskrbe obavljaju javni isporučitelji vodne usluge odnosno trgovačka društva ili ustanove u kojima udjele odnosno dionice u temeljnom kapitalu, odnosno osnivačko pravo imaju isključivo jedinice lokalne samouprave. Sredstva za obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe osiguravaju se iz cijene vodne usluge javne vodoopskrbe.

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi pravilnost načina utvrđivanja cijena usluge opskrbe pitkom vodom,
- provjeriti usklađenost načina utvrđivanja cijena sa zakonima i drugim propisima,
- analiza elemenata (strukture) za izračun cijene opskrbe pitkom vodom,
- ispitati kretanje i utvrditi razloge promjene cijena u posljednje tri godine, te
- provjeriti i ocijeniti ekonomsku opravdanost razlika u cijeni javne vodoopskrbe prema pojedinim isporučiteljima.

Područje revizije određeno je na temelju uočenih razlika u cijeni usluge opskrbe pitkom vodom između pojedinih isporučitelja i velikog interesa javnosti (korisnika usluga) o visini i strukturi cijene usluge opskrbe pitkom vodom.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo isporučitelja javne vodoopskrbe, analiza strukture cijene usluge javne vodoopskrbe (fiksni i varijabilni dio, naknade), način utvrđivanja osnovne cijene usluge javne vodoopskrbe (fiksni i varijabilni dio), kretanje cijena u razdoblju od 2010. do 2012., te prihodi i rashodi od djelatnosti javne vodoopskrbe.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

U postupku revizije su korištene sljedeće metode prikupljanja dokaza:

- proučeni su i analizirani propisi i drugi akti koji reguliraju navedenu materiju, te dokumentacija i informacije o poslovanju društava, stručni članci, strategije i drugi propisi,
- provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima,
- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa, te pravila, procedura i drugih internih akata,

- za izračun i analizu značajnih omjera primijenjeni su odgovarajući analitički postupci (primjerice usporedbe cijena, načina obračuna usluge),
- obavljani su razgovori s direktorima i voditeljima računovodstva, te su pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o pojedinim poslovnim događajima.

Na temelju prikupljenih podataka revizijski postupci bili su usmjereni na utvrđivanje načina formiranja cijena javne vodoopskrbe, visinu ostvarenih prihoda i rashoda nastalih pružanjem usluga javne vodoopskrbe i usporedbom prikupljenih podataka prema društvima, te davanju ocjene ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije za 2012.

Procijenjeni su rizici koji mogu utjecati na ekonomsku opravdanost razlika u cijeni javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije.

Područja manje visine procijenjenog rizika su:

- djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo,
- računi nisu ispostavljeni svim potrošačima,
- obračun i naplata naknade za razvoj te naknada za zaštitu i korištenje voda i usklađenost sa zakonskim propisima.

Područja veće visine procijenjenog rizika u kojima postoji mogućnost pogreške:

- izračun osnovne cijene vodne usluge vodoopskrbe osobito kod trgovačkih društava koji osim usluge opskrbom pitkom vodom obavljaju i druge komunalne djelatnosti,
- značajni vodni gubici na vodovodnoj distributivnoj mreži zbog dotrajalosti vodovodne infrastrukture i slabog održavanja,
- stručnost tijela jedinice lokalne samouprave koja ocjenjuju ispravnost i opravdanost zahtjeva za povećanjem cijena vodnih usluga.

IV. USLUGE JAVNE VODOOPSKRBE

Vodoopskrbna područja i priključenost stanovništva

Jedanaest isporučitelja vodne usluge s područja Osječko-baranjske županije obavlja djelatnost javne vodoopskrbe na području 38 jedinica lokalne samouprave Osječko-baranjske županije i jedne jedinice na području Brodsko-posavske županije. Od 38 jedinica lokalne samouprave s područja Osječko-baranjske županije, 35 jedinica lokalne samouprave je u vlasničkoj strukturi društava isporučitelja vodne usluge na svom području i sudjeluje u upravljanju, a tri jedinice lokalne samouprave (općine Feričanci, Magadenovac i Marijanci) nisu u vlasničkoj strukturi društava koja njihova područja opskrbljuju vodom.

Društvo Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek uslugu javne vodoopskrbe obavlja na području grada Osijeka te području općina Antunovac, Ernestinovo, Vladislavci i na području općine Čepin u naselju Livana.

Društvo Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo uslugu javne vodoopskrbe obavlja na području grada Đakova, te općina: Satnica Đakovačka, Gorjani, Punitovci, Drenje, Trnava, Levanjska Varoš, Strizivojna, Viškovci, Semeljci i Vrpolje.

Društvo Dvorac d.o.o., Valpovo uslugu javne vodoopskrbe obavlja na području grada Valpova te općina Bizovac, Petrijevc i Koška.

Društvo Kombel d.o.o., Belišće uslugu javne vodoopskrbe obavlja na području grada Belišća i općine Marijanci.

Društvo Našički vodovod usluge javne vodoopskrbe obavlja na područje grada Našica, te općina: Donja Motičina, Podgorač i Feričanci.

Društvo Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir uslugu javne vodoopskrbe obavlja na području grada Belog Manastira te općina Draž, Čeminac, Kneževi Vinogradi, Petlovac i Popovac.

Društvo Park d.o.o., Donji Miholjac usluge javne vodoopskrbe obavlja na području grada Donjeg Miholjca i općine Magadenovac.

Društvo Vodoopskrba d.o.o., Darda uslugu javne vodoopskrbe obavlja na području općina Bilje, Darda i Jagodnjak.

Društvo Čvorkovac d.o.o., Dalj uslugu javne vodoopskrbe obavlja na području općine Erdut.

Društvo Rad d.o.o., Đurđenovac usluge javne vodoopskrbe obavlja na području općine Đurđenovac.

Društvo Urednost d.o.o., Čepin usluge javne vodoopskrbe obavlja na području općine Čepin (osim naselja Livana).

U tablici broj 1 se daju podaci o priključenosti stanovništva Osječko-baranjske županije na javni vodoopskrbni sustav prema stanju koncem 2012.

Tablica broj 1

Priključenost stanovništva Osječko-baranjske županije na javni vodoopskrbni sustav prema stanju koncem 2012.

Redni broj	Naziv i sjedište društva	Dužina vodovodne mreže u m	Ukupan broj priključaka	Broj stanovnika na području vodoopskrbe	Broj stanovnika priključenih na sustav javne vodoopskrbe	Postotak priključenih stanovnika na javnu vodoopskrbu (6/5)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek	502 000	54 781	116 213	112 409	96,7
2.	Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo	500 000	13 651	51 191	37 940	74,1
3.	Dvorac d.o.o., Valpovo	271 565	6 461	22 934	14 746	64,3
4.	Kombel d.o.o., Belišće	121 455	4 303	13 192	11 321	85,8
5.	Našički vodovod d.o.o., Našice	245 000	6 200	22 913	15 898	69,3
6.	Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir	350 000	6 470	24 785	17 410	70,2
7.	Park d.o.o., Donji Miholjac	164 000	3 360	11 396	8 840	77,6
8.	Vodoopskrba d.o.o., Darda	126 061	4 272	14 631	9 825	67,2
9.	Čvorkovac d.o.o., Dalj	105 028	3 737	7 372	7 305	99,1
10.	Rad d.o.o., Đurđenovac	51 540	1 882	6 743	4 601	68,2
11.	Urednost d.o.o., Čepin	70 000	3 098	10 920	8 630	79,0
Ukupno		2 506 649	108 215	302 290	248 925	82,3

Na području Osječko-baranjske županije stupanj pokrivenosti odnosno udjel stanovništva koje ima mogućnost priključka na sustav javne vodoopskrbe je 95,7%, a na sustav javne vodoopskrbe je priključeno 82,3%. Na cjelokupnom području Osječko-baranjske županije je visok stupanj izgrađenosti vodoopskrbnog sustava čime su osigurani uvjeti za nova priključenja. Prosječni broj priključaka po društvu je 9 838 priključaka. Iznad prosjeka po broju priključaka su društva Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek i Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo, dok su ostalih devet društava ispod prosjeka po broju priključaka. Od ukupno 108 215 vodovodnih priključaka društvo Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek ima 54 781 ili 50,6%. Društva Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek, Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo i Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir upravljaju s ukupno 1 352 000 m ili 53,9% ukupne dužine vodovodne mreže na području Osječko-baranjske županije.

Cijena usluge javne vodoopskrbe

Cijena usluge javne vodoopskrbe je prihod isporučitelja vodne usluge, a obveznik plaćanja je vlasnik ili drugi zakoniti posjednik nekretnine u kojoj se usluga koristi (korisnik). Visinu cijene vodne usluge javne vodoopskrbe odlukom određuje isporučitelj vodne usluge, uz prethodnu suglasnost jedinice lokalne samouprave na čijem se području obavlja vodna usluga. Javni isporučitelji su bili dužni do travnja 2011. uskladiti odluku o cijeni vodnih usluga s odredbama Zakona o vodama i Uredbe o najnižoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva. Do travnja 2011. cijena vodnih usluga određivala se na temelju odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine 26/03 – pročišćeni tekst, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09 i 49/11). Isporučitelji usluga javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije su donijeli nove odluke uz prethodnu suglasnost jedinica lokalne samouprave. Odluke su dostavljene Vijeću za vodne usluge i objavljene su na mrežnim stranicama društava.

Odredbama Uredbe o najnižoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, kao osnovna cijena vodnih usluga utvrđena je cijena koja osigurava puni povrat troškova od vodnih usluga osim troškova gradnje komunalnih vodnih građevina (građevine za javnu vodoopskrbu su akumulacije, vodozahvati, uređaji za kondicioniranje vode, vodospreme, crpne stanice, glavni dovodni cjevovodi i vodoopskrbna mreža). Cijena vodnih usluga mora osigurati povrat troškova zahvaćanja vode, pogona i održavanja komunalnih vodnih građevina, te isporuku vodnih usluga. Najniža osnovna cijena vodnih usluga se sastoji od fiksnog i varijabilnog dijela. Fiksni dio osnovne cijene vodne usluge služi pokriću troškova koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga (očitanje vodomjera, obrada očitanih podataka te izrada i dostave računa korisnicima vodnih usluga, umjeravanje i servisiranje vodomjera, tekuće i investicijsko održavanje priključaka nekretnine, redovito održavanje funkcionalne ispravnosti komunalnih vodnih građevina za isporuku vodnih usluga i ispitivanje i održavanje zdravstvene ispravnosti vode za piće). Fiksni dio se obračunava mjesečno po korisniku. Varijabilni dio ovisi o količini isporučenih vodnih usluga.

Na području koje opskrbljuje društvo Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek, do konca lipnja 2012. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz 2009. prema kojoj je cijena za kućanstvo iznosila 4,09 kn/m³, a za druge korisnike 6,67 kn/m³. Odlukom o cijeni vodnih usluga iz lipnja 2012. je uveden fiksni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe koji za kućanstva iznosi 14,94 kn i druge korisnike 29,02 mjesečno po korisniku. Varijabilni dio cijene po m³ isporučene vode se nije mijenjao.

Na području koje opskrbljuje društvo Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo, do travnja 2011. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz 2009. prema kojoj je cijena za grad Đakovo za kućanstva iznosila 5,17 kn/m³, a za druge korisnike 7,28 kn/m³. Za općine je cijena vode za kućanstva iznosila 5,54 kn/m³, a za druge korisnike 7,52 kn/m³. Odlukom o cijeni vodnih usluga iz ožujka 2011. je uveden fiksni dio cijene u iznosu 6,00 kn mjesečno po korisniku, a varijabilni dio cijene po m³ isporučene vode se nije mijenjao.

Na području koje opskrbljuje društvo Dvorac d.o.o., Valpovo, do konca ožujka 2011. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz 2010. prema kojoj je za naselje Valpovo cijena za kućanstvo iznosila 3,51 kn/m³, a za druge korisnike 7,01 kn/m³, za područje općine Bizovac i Petrijevci, te za prigradska naselja grada Valpova, cijena vode za kućanstva je iznosila 5,36 kn/m³, a za druge korisnike 11,91 kn/m³, a za područje općine Koška cijena vode za kućanstva je iznosila 6,08 kn/m³, a za ostale korisnike 13,00 kn/m³.

Odlukom o cijeni vodnih usluga iz ožujka 2011. je uveden fiksni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe prema profilu vodomjera odnosno veličini promjera vodovodnih cijevi na priključku i iznosi za prvu grupu vodomjera 7,75 kn mjesečno, drugu grupu 15,50 kn mjesečno po korisniku, treću grupu 23,25 kn mjesečno, četvrtu grupu 31,00 kn mjesečno i petu grupu 38,75 kn mjesečno po korisniku. Fiksni dio osnovne cijene usluge javne vodoopskrbe je utvrđen u jednakom iznosu za cijelo vodoopskrbno područje i za sve kategorije korisnika. Varijabilni dio cijene po m³ isporučene vode povećan je za naselje Valpovo za kućanstva 10,5% i iznosi 3,88 kn/m³ i za druge korisnike 7,4% i iznosi 7,53 kn/m³, za područje općine Bizovac i Petrijevci te za prigradska naselja grada Valpova povećan je za kućanstva 1,7% i iznosi 5,45 kn/m³ i za druge korisnike 0,7% i iznosi 11,99 kn/m³ te za područje općine Koška povećan je 4,1% i iznosi za kućanstva 6,33 kn/m³, a za druge korisnike 13,53 kn/m³.

Na području koje opskrbljuje društvo Kombel d.o.o., Belišće, do konca 2010. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz 2003. prema kojoj je cijena vode za kućanstva iznosila 4,34 kn/m³ (odnosno 5,73 kn/m³ u naseljima s kanalizacijom), a za druge korisnike 11,62 kn/m³ (odnosno 12,87 kn/m³ u naseljima s kanalizacijom). Odlukom o cijeni vodnih usluga iz ožujka 2011. je uveden fiksni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe u iznosu 6,31 kn po korisniku mjesečno. Varijabilni dio cijene po m³ isporučene vode smanjen je za kućanstva 3,5% i iznosi 4,19 kn/m³, a za druge korisnike 39,7% i iznosi 7,01 kn/m³.

Na području koje opskrbljuje društvo Našički vodovod d.o.o., Našice, do srpnja 2011. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz 2008. prema kojoj je cijena za kućanstva iznosila 4,62 kn/m³, a za druge korisnike 11,60 kn/m³. Odlukom o cijeni vodnih usluga iz lipnja 2011. je uveden fiksni dio cijene koji za kućanstva iznosi 13,64 kn, a za druge korisnike 28,56 kn mjesečno po korisniku. Varijabilni dio cijene po m³ isporučene vode je povećan za kućanstva za 10,2% i iznosi 5,09 kn/m³, a za druge korisnike za 8,6% i iznosi 12,45 kn.

Na području koje opskrbljuje društvo Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir, do konca veljače 2012. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz 2010. prema kojoj je cijena vode za kućanstva iznosila 5,40 kn/m³, a za druge korisnike 8,20 kn/m³. Odlukom o cijeni vodnih usluga iz veljače 2012. je uveden fiksni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe u iznosu 9,00 kn po korisniku mjesečno. Varijabilni dio cijene po m³ isporučene vode se nije mijenjao.

Na području koje opskrbljuje društvo Park d.o.o., Donji Miholjac, do svibnja 2011. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz 2010. prema kojoj je cijena za kućanstva iznosila 5,27 kn/m³, a za druge korisnike 6,34 kn/m³. Odlukom o cijeni vodnih usluga iz travnja 2011. je uveden fiksni dio cijene u iznosu 26,00 kn mjesečno po korisniku. Varijabilni dio cijene po m³ isporučene vode je povećan za 14,8% i za kućanstva iznosi 6,05 kn/m³, a za druge korisnike 7,28 kn.

Na području koje opskrbljuje društvo Vodoopskrba d.o.o., Darda, do konca prosinca 2011. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz 2009. prema kojoj je cijena vode za kućanstva iznosila 4,00 kn/m³, a za druge korisnike 8,50 kn/m³. Odlukom o cijeni vodnih usluga iz prosinca 2011. je uveden fiksni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe u iznosu 10,00 kn po korisniku mjesečno. Varijabilni dio cijene po m³ isporučene vode se nije mijenjao.

Na području koje opskrbljuje društvo Čvorkovac d.o.o., Dalj, do konca kolovoza 2011. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz 2009. prema kojoj je cijena vode za kućanstva iznosila 4,88 kn/m³, a za druge korisnike 8,44 kn/m³. Odlukom o cijeni vodnih usluga iz srpnja 2011. je uveden fiksni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe u iznosu 15,00 kn po korisniku mjesečno. Varijabilni dio cijene po m³ isporučene vode povećan je za kućanstva 3,9% i iznosi 5,07 kn/m³, a za druge korisnike 2,4% i iznosi 8,64 kn/m³.

Na području koje opskrbljuje društvo Rad d.o.o., Đurđenovac, do konca svibnja 2011. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz 2009. prema kojoj je cijena za kućanstva iznosila 3,67 kn/m³, a za druge korisnike 8,21 kn/m³. Odlukom o cijeni vodnih usluga iz svibnja 2011. je uveden fiksni dio cijene koji za kućanstva iznosi 7,20 kn, a za druge korisnike 21,44 kn mjesečno po korisniku, te varijabilni dio cijene u iznosu 3,87 kn/m³ za kućanstva i 10,48 kn/m³ za druge korisnike. U ožujku 2012. je donesena nova odluka o cijeni vodnih usluga prema kojoj je fiksni dio cijene usluge javne vodoopskrbe u odnosu na prethodnu cijenu veći za kućanstva za 48,1% i iznosi 10,66 kn, a za druge korisnike za 49,9% i iznosi 32,13 kn mjesečno po korisniku. Cijena varijabilnog dijela je veća za kućanstva za 26,6% i iznosi 4,90 kn/m³, a za druge korisnike za 12,6% i iznosi 11,80 kn/m³.

Na području koje opskrbljuje društvo Urednost d.o.o., Čepin do listopada 2011. na snazi je bila odluka o cijeni vode iz 2003. prema kojoj je cijena za kućanstva iznosila 3,90 kn/m³, a za druge korisnike 6,34 kn/m³. Odlukom o cijeni vodnih usluga iz listopada 2011. uveden je fiksni dio cijene koji za kućanstva iznosi 10,00 kn, a za druge korisnike 20,00 kn mjesečno po korisniku. Varijabilni dio cijene po m³ isporučene vode je povećan za kućanstva za 96,4% i iznosi 7,66 kn/m³, a za druge korisnike za 89,1% i iznosi 11,99 kn.

U postupku usklađivanja cijena vodnih usluga s odredbama Uredbe o najnižoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, koje je obavljeno u razdoblju od ožujka 2011. do lipnja 2012, četiri isporučitelja usluge javne vodoopskrbe nisu mijenjali varijabilni dio osnovne cijene vode, šest isporučitelja je povećalo varijabilni dio cijene pri čemu je pet isporučitelja povećalo cijenu za kućanstva od 1,7% do 26,6%, a za druge korisnike od 0,7% do 12,6%, a društvo Urednost d.o.o., Čepin je povećalo cijenu za kućanstva 96,4%, a za druge korisnike 89,1%, dok je jedan isporučitelj smanjio varijabilni dio cijene za kućanstva 3,5%, a za druge korisnike 39,7%.

Društva isporučitelji vodnih usluga na području Osječko-baranjske županije su utvrdila različite cijene usluga javne vodoopskrbe zbog različitih troškova vodnih usluga odnosno različitih tehnoloških procesa zahvaćanja i prerade vode, dužini vodovodne mreže i broju priključaka, starosti i vrijednosti izgrađenih komunalnih vodnih građevina, broju zaposlenika i troškovima za zaposlene, gubicima u vodoopskrbnoj mreži, nabavi vode od drugih isporučitelja vodnih usluga ili zahvaćanja iz vlastitih vodocrpilišta i drugog. Na visinu cijene usluge javne vodoopskrbe utjecali su i socijalni i drugi kriteriji koje jedinice lokalne samouprave uzimaju u obzir pri davanju prethodne suglasnosti na visinu cijene.

Isporučitelji vodnih usluga na području Osječko-baranjske županije, su utvrdili različiti varijabilni dio osnovne cijene usluge javne vodoopskrbe za dvije kategorije korisnika, odnosno za kućanstva (korisnike u stambenom prostoru) i za gospodarstvo (korisnike u poslovnom prostoru), pri čemu su cijene za kućanstva niže od onih za druge korisnike. Devet isporučitelja vodnih usluga imaju jednaku cijenu za sve korisnike iste kategorije na vodoopskrbnom području koje opskrbljuju vodom, a dva isporučitelja vodnih usluga primjenjuju različite cijene za područja pojedinih jedinica lokalne samouprave.

Fiksni dio osnovne cijene su isporučitelji vodnih usluga utvrdili prema kategorijama korisnika (kućanstva i drugi korisnici), osim društva Dvorac d.o.o., Valpovo koje je fiksni dio utvrdilo prema veličini promjera cijevi odnosno profilu vodomjera. U društvu Dvorac d.o.o., Valpovo najniži utvrđeni fiksni dio cijene u iznosu 7,75 kn odnosi se na 92,8% korisnika.

Fiksni dio cijene u Osječko-baranjskoj županiji iznosi prosječno za kućanstva 15,24 kn po korisniku, a za druge korisnike 19,02 kn po korisniku mjesečno. Varijabilni dio cijene iznosi prosječno za kućanstva 5,13 kn/m³, a za druge korisnike 9,28 kn/m³.

Prosječni fiksni dio cijene je za druge korisnike 24,8% veći nego za kućanstva, a prosječni varijabilni dio cijene vode po m³ za druge korisnike je 80,9% veći nego za kućanstva.

U skladu s odredbama Uredbe o najnižoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva i vlastitom odlukom o cijeni vodnih usluga, u računu za vodne usluge zasebno se iskazuje cijena vodne usluge za javnu vodoopskrbu, skupljanje otpadnih voda i njihovo dovođenje do uređaja za pročišćavanje i pročišćavanje otpadnih voda. U računu za vodne usluge zasebno se iskazuje fiksni dio osnovne cijene vodnih usluga, varijabilni dio osnovne cijene vodnih usluga i cijena koju plaćaju socijalno ugroženi građani za količinu isporučene vode nužne za osnovne potrebe kućanstava. Uz cijenu vodnih usluga u računu za vodne usluge zasebno se iskazuju i porez na dodanu vrijednost, naknada za korištenje i zaštitu voda i naknada za razvoj.

Naknadu za razvoj u 2012. je obračunavalo osam društava isporučitelja vodne usluge na području 20 jedinica lokalne samouprave u iznosu od 0,50 do 2,85 kn/m. Naknada za razvoj je obračunana u iznosu 24.529.403,00 kn, od čega se 19.283.161,00 kn ili 78,6% odnosi na naknadu koju je obračunalo društvo Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek. Naknada za razvoj je prihod isporučitelja vodne usluge, a koristi se za gradnju, odnosno za financiranje gradnje komunalnih vodnih građevina.

Naknada za korištenje voda i naknada za zaštitu voda prihod su Hrvatskih voda, a obračunavaju se u visini propisanoj odlukama Vlade Republike Hrvatske. Tijekom 2012. visina naknade za korištenje voda iznosila je 0,80 kn/m³ i za zaštitu voda 0,90 kn/m³. Hrvatske vode su utvrdile naknadu za zaštitu voda u manjem iznosima (0,63 kn/m³ i 0,27 kn/m³) obveznicima koji otpadne vode ispuštaju preko uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

Porez na dodanu vrijednost plaća se na cijenu usluge javne vodoopskrbe (fiksni i varijabilni dio osnovne cijene) i prihod je državnog proračuna. Do 1. ožujka 2012. stopa poreza na dodanu vrijednost za isporuku vode iznosila je 23,0%, a od 1. ožujka 2012. smanjena je na 10,0%.

Prihodi od javne vodoopskrbe

Prema podacima iz Računa dobiti i gubitka za 2012. društva isporučitelji vodnih usluga na području Osječko-baranjske županije su ostvarila ukupne prihode poslovanja u iznosu 376.328.255,00 kn, od čega se na ukupne prihode od javne vodoopskrbe odnosi 84.920.618,00 kn ili 22,6%.

U tablici broj 2 se daju ostvareni prihodi od javne vodoopskrbe prema društvima isporučiteljima vodne usluge na području Osječko-baranjske županije za 2012.

Tablica broj 2

Ostvareni prihodi od javne vodoopskrbe po društvima isporučiteljima vodne usluge na području Osječko-baranjske županije za 2012.

Redni broj	Naziv i sjedište društva	Prihodi od javne vodoopskrbe	Količina isporučene vode u m ³	Prosječno ostvareni prihodi po m ³ (3/4)
1	2	3	4	5
1.	Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek	39.608.138,00	7 511 902	5,27
2.	Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo	10.521.633,00	1 713 353	6,14
3.	Dvorac d.o.o., Valpovo	4.974.693,00	725 329	6,86
4.	Kombel d.o.o., Belišće	2.334.800,00	462 055	5,05
5.	Našički vodovod d.o.o., Našice	6.836.621,00	903 761	7,56
6.	Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir	5.667.078,00	802 870	7,06
7.	Park d.o.o., Donji Miholjac	3.560.168,00	408 586	8,71
8.	Vodoopskrba d.o.o., Darda	2.759.304,00	508 753	5,42
9.	Čvorkovac d.o.o., Dalj	2.072.956,00	260 641	7,95
10.	Rad d.o.o., Đurđenovac	1.915.569,00	245 639	7,80
11.	Urednost d.o.o., Čepin	4.669.658,00	499 458	9,35
Ukupno		84.920.618,00	14 042 347	6,05

Ukupno ostvareni prihodi od javne vodoopskrbe u iznosu 84.920.618,00 kn odnose se na prihode od prodaje usluge javne vodoopskrbe krajnjim korisnicima u iznosu 81.683.899,00 kn ostvarene isporukom 13 268 868 m³ vode i od prodaje vode drugim društvima isporučiteljima vodne usluge u iznosu 3.236.719,00 kn ostvarene isporukom 773 479 m³ vode. Prihode od prodaje vode drugim isporučiteljima ostvarilo je društvo Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek u iznosu 2.567.925,00 kn od prodaje 626 319 m³ vode društvima Urednost d.o.o., Čepin i Čvorkovac d.o.o., Dalj, društvo Našički vodovod d.o.o., Našice u iznosu 348.332,00 kn od prodaje 67 116 m³ vode društvima Dvorac d.o.o., Valpovo i Rad d.o.o., Đurđenovac i društvo Vodoopskrba d.o.o., Darda u iznosu 320.462,00 kn od prodaje 80 043 m³ vode društvu Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir.

Od ukupno ostvarenih prihoda od javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije, društvo Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek je ostvarilo 39.608.138,00 kn ili 46,6% ukupno ostvarenih prihoda od isporučene 7 511 902 m³ vode ili 53,5% ukupno isporučene količine vode.

Prosječno ostvareni prihodi po m³ isporučene vode iznose 6,05 kn pri čemu tri društva imaju ostvarene prihode po m³ u iznosu manjem od prosjeka, jedno društvo u okviru prosjeka, a sedam društava u iznosu većem od prosjeka. Najveće prihode po m³ isporučene vode je ostvarilo društvo Urednost d.o.o., Čepin u iznosu 9,35 kn.

Rashodi od javne vodoopskrbe

Prema podacima iz Računa dobiti i gubitka za 2012. društva isporučitelji vodnih usluga na području Osječko-baranjske županije su ostvarila ukupne rashode poslovanja u iznosu 373.510.544,00 kn, od čega se na ukupne rashode od javne vodoopskrbe odnosi 93.501.597,00 kn ili 25,0%.

Od ukupno ostvarenih rashoda od javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije, društvo Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek je ostvarilo 42.395.410,00 kn ili 45,3% ukupno ostvarenih rashoda za isporučene 7 511 902 m³ vode ili 53,5% ukupno isporučene količine vode.

Prosječno ostvareni rashodi po m³ isporučene vode iznose 6,66 kn pri čemu tri društva imaju ostvarene rashode po m³ u iznosu manjem od prosjeka, a osam društava u iznosu većem od prosjeka.

Vrijednosno značajniji rashodi u djelatnosti vodoopskrbe su ostvareni za troškove za zaposlene u iznosu 41.679.982,00 kn ili 44,6% ukupno ostvarenih rashoda, pri čemu se na troškove za zaposlene društva Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek odnosi 20.324.358,00 kn ili 48,8% ukupnih troškova za zaposlene. Prosječna mjesečna bruto plaća u 2012. u društvu Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek je iznosila 6.577,00 kn. Kod ostalih isporučitelja vodne usluge je iznosila u rasponu od 3.565,00 kn (društvo Rad d.o.o., Đurđenovac) do 7.346,00 kn (društvo Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir), što je niže od prosječne mjesečne bruto plaće u Republici Hrvatskoj koja je prema podacima Državnog zavoda za statistiku u djelatnosti skupljanja, pročišćavanja i opskrbe vodom u 2012. iznosila 7.622,00 kn.

U troškovima amortizacije dugotrajne imovine koji su iskazani u iznosu 10.087.389,00 kn nisu sadržani troškovi amortizacije komunalnih vodnih građevina i opreme koja je izgrađena i nabavljena iz primljenih državnih potpora i koji se nadoknađuju iz odgođenih prihoda u iznosu 14.764.346,00 kn.

U tablici broj 3 se daje razlika ostvarenih prihoda i rashoda po društvima isporučiteljima vodne usluge na području Osječko-baranjske županije za 2012.

Tablica broj 3

Razlika ostvarenih prihoda i rashoda po društvima isporučiteljima vodne usluge na području Osječko-baranjske županije za 2012.

Redni broj	Naziv i sjedište društva	Prihodi od javne vodoopskrbe	Rashodi od javne vodoopskrbe	Razlika ostvarenih prihoda i rashoda	Indeks (3/4)
1	2	3	4	5	6
1.	Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek	39.608.138,00	42.395.410,00	2.787.272,00	93,4
2.	Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo	10.521.633,00	11.004.207,00	482.574,00	95,6
3.	Dvorac d.o.o., Valpovo	4.974.693,00	5.973.680,00	998.987,00	83,3
4.	Kombel d.o.o., Belišće	2.334.800,00	3.013.800,00	679.000,00	77,5
5.	Našički vodovod d.o.o., Našice	6.836.621,00	8.745.444,00	1.908.823,00	78,2
6.	Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir	5.667.078,00	6.016.877,00	349.799,00	94,2
7.	Park d.o.o., Donji Miholjac	3.560.168,00	4.090.964,00	530.796,00	87,0
8.	Vodoopskrba d.o.o., Darda	2.759.304,00	3.442.648,00	683.344,00	80,2
9.	Čvorkovac d.o.o., Dalj	2.072.956,00	2.078.916,00	5.960,00	99,7
10.	Rad d.o.o., Đurđenovac	1.915.569,00	1.967.932,00	52.363,00	97,3
11.	Urednost d.o.o., Čepin	4.669.658,00	4.771.719,00	102.061,00	97,9
	Ukupno	84.920.618,00	93.501.597,00	8.580.979,00	90,8

Prema podacima o ostvarenim prihodima i rashodima od javne vodoopskrbe za 2012. sva društva isporučitelji vodnih usluga na području Osječko-baranjske županije ostvaruju gubitke od djelatnosti javne vodoopskrbe odnosno ostvarenim prihodima pokrivaju prosječno 90,8% troškova usluge javne vodoopskrbe, pri čemu šest društava osigurava povrat troškova u postotku većem od prosjeka, a pet društava u postotku manjem od prosjeka. Ukupni gubici iznose 8.580.979,00 kn ili 10,2% od ukupno ostvarenih prihoda od javne vodoopskrbe.

Prema podacima iz Računa dobiti i gubitka za 2012. navedena društva su iz ukupnog poslovanja ostvarila dobit prije oporezivanja koja ukupno iznosi 2.817.711,00 kn. Prosječno iskazana dobit po društvu iznosi 256.155,00 kn. Najveću dobit u iznosu 557.174,00 kn je ostvarilo društvo Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek, a najmanju dobit u iznosu 22.470,00 kn je ostvarilo društvo Čvorkovac d.o.o., Dalj. S obzirom da su sva društva ostvarila gubitak iz djelatnosti javne vodoopskrbe, a da su iz ukupnog poslovanja ostvarila dobit (sva društva se bave i drugim djelatnostima osim vodoopskrbe) proizlazi da se gubitak od djelatnosti javne vodoopskrbe pokriva iz ostvarene dobiti od obavljanja drugih djelatnosti ili drugih izvora.

Gubici vode

Razlika između zahvaćene i isporučene količine vode (koja ne stiže do krajnjeg potrošača) su gubici koji nastaju u tehnološkom procesu pročišćavanja vode i u distributivnoj mreži.

Ukupni gubici u vodoopskrbnim sustavima na području Osječko-baranjske županije iznose 8 770 604 m³ odnosno 38,4% od ukupno zahvaćene vode. Dio ukupnih gubitaka od 1 950 801 m³ ili 22,3% odnosi se na gubitke nastale u tehnološkom procesu pročišćavanja vode, a gubici vode od 6 816 033 m³ ili 77,7% su gubici nastali u distributivnoj mreži. Najveće gubitke vode imaju društva Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek i Našički vodovod d.o.o., Našice.

Gubici vode kod društva Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek su 6 628 938 m³ ili 46,8%, od čega se na gubitke vode nastale u tehnološkom procesu pročišćavanja odnosi 1 817 345 m³ ili 27,4% i na gubitke nastale u distributivnoj mreži od 4 811 593 m³ ili 72,6%. Gubici vode kod društva Našički vodovod d.o.o., Našice su 651 649 m³ ili 41,9%, od čega se na gubitke vode nastale u tehnološkom procesu pročišćavanja odnosi 92 800 m³ ili 14,2% i na gubitke nastale u distributivnoj mreži od 558 849 m³ ili 85,8%. Gubici vode društva Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek čine 75,6% ukupnih gubitaka vode u vodoopskrbnim sustavima na području Osječko-baranjske županije.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo isporučitelja usluga javne vodoopskrbe, analiza strukture cijene usluge javne vodoopskrbe, način utvrđivanja osnovne cijene usluge javne vodoopskrbe (fiksni i varijabilni dio), kretanje cijena u razdoblju od 2010. do 2012., te prihodi i rashodi od djelatnosti javne vodoopskrbe.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na cijene usluge javne vodoopskrbe, prihode i rashode od djelatnosti javne vodoopskrbe i gubitke vode.

1. Cijene usluge javne vodoopskrbe

1.1. Isporučitelji usluga javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije su uskladili odluke o cijeni vodnih usluga s Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva. Društva Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek, Našički vodovod d.o.o., Našice, Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir, Park d.o.o., Donji Miholjac, Vodoopskrba d.o.o., Darda, Čvorkovac d.o.o., Dalj, Rad d.o.o., Đurđenovac i Urednost d.o.o., Čepin nisu uskladili odluke o cijeni vodnih usluga u propisanom roku odnosno do travnja 2011., nego u razdoblju od svibnja 2011. do lipnja 2012.

Društva Dvorac d.o.o., Valpovo i Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo su u odlukama o cijeni vodnih usluga utvrdila različiti varijabilni dio osnovne cijene usluge javne vodoopskrbe za područja pojedinih jedinica lokalne samouprave na vodoopskrbnim područjima na kojima obavljaju djelatnost javne vodoopskrbe. U odluci o cijeni vodnih usluga društva Dvorac d.o.o., Valpovo, varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe utvrđen je za područje grada Valpova za naselje Valpovo za kućanstva $3,88 \text{ kn/m}^3$ i za druge korisnike $7,53 \text{ kn/m}^3$, za sedam naselja na području grada Valpova, te za područje općine Bizovac i Petrijevci za kućanstva $5,45 \text{ kn/m}^3$ i za druge korisnike $11,99 \text{ kn/m}^3$ te za područje općine Koška za kućanstva $6,33 \text{ kn/m}^3$ i za druge korisnike $13,53 \text{ kn/m}^3$. U obrazloženju za donošenje spomenute odluke o cijeni usluge javne vodoopskrbe, navedeno je da su utvrđene cijene različite za pojedina područja zbog različitih izvora iz kojih se područja opskrbljuju vodom (vlastito crpilište ili nabava od drugih isporučitelja vodne usluge) te zbog dužine pojedinih vodovodnih sustava koji zahtijevaju veće troškove održavanja. Prema odluci o cijeni vodnih usluga društva Đakovački vodovod d.o.o., varijabilni dio osnovne cijene javne vodoopskrbe utvrđen je za područje grada Đakova za kućanstva $5,17 \text{ kn/m}^3$ i za druge korisnike $7,28 \text{ kn/m}^3$ i za područje općina Satnica Đakovačka, Gorjani, Punitovci, Drenje, Trnava, Levanjska Varoš, Strizivojna, Viškovci, Semeljci i Vrpolje za kućanstva $5,54 \text{ kn/m}^3$ i za druge korisnike $7,52 \text{ kn/m}^3$. Navode da su utvrđene veće cijene zbog dužine pojedinih vodovodnih sustava koji zahtijevaju veće troškove održavanja. Iz navedenog je vidljivo da visina cijene usluge javne vodoopskrbe za spomenuta područja nije utvrđena na temelju detaljne analize i kalkulacije jedinične cijene za svako distributivno područje kojima bi se utvrdila opravdanost različitih cijena usluge javne vodoopskrbe na pojedinim područjima.

Podaci o stvarnim troškovima opskrbe pitkom vodom iskazani su u poslovnim knjigama za cjelokupno vodoopskrbno područje, te nije vidljivo koji se troškovi opskrbe pitkom vodom odnose na pojedino područje.

Državni ured za reviziju predlaže društvu Dvorac d.o.o., Valpovo i društvu Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo preispitati cijene usluge javne vodoopskrbe na spomenutim područjima kako bi se osiguralo da korisnici usluga plaćaju ekonomski opravdanu cijenu kojom se pokrivaju stvarni troškovi zahvaćanja vode, pogona i održavanja komunalnih vodnih građevina, te isporuka usluga javne vodoopskrbe.

Prema utvrđenim osnovnim cijenama usluge javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije, znatne su razlike u cijenama za druge korisnike u odnosu na kućanstva. Fiksni dio osnovne cijene u Osječko-baranjskoj županiji iznosi prosječno za kućanstva 15,24 kn po korisniku, a za druge korisnike 19,02 kn po korisniku. Varijabilni dio osnovne cijene iznosi prosječno za kućanstva 5,13 kn/m³, a za druge korisnike 9,28 kn/m³. Prosječni fiksni dio osnovne cijene je za druge korisnike 24,8% veći nego za kućanstva, a prosječni varijabilni dio osnovne cijene po m³ isporučene vode za druge korisnike je 80,9% veći nego za kućanstva. Udjel drugih korisnika u 2012. u ukupnoj potrošnji vode iznosi 20,1%, a u ukupnim prihodima 27,0%.

Državni ured za reviziju predlaže svim isporučiteljima usluga javne vodoopskrbe preispitivanje odnosa cijene usluge javne vodoopskrbe za kućanstva i za druge korisnike.

- Obračun usluge javne vodoopskrbe

U računima za vodne usluge, koje je ispostavilo društvo Vodoopskrba d.o.o., Darda krajnjim korisnicima na svom vodoopskrbnom području tijekom 2012., iskazana je zasebno, kao prolazna stavka, naknada za koncesiju u iznosu 0,08 kn po m³, što nije u skladu s odredbom članka 7. stavak 3. Uredbe o najnižoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva i odlukom o cijeni vodnih usluga kojima je utvrđeno da se uz cijenu vodnih usluga zasebno iskazuje porez na dodanu vrijednost, naknada za korištenje voda, naknada za zaštitu voda i naknada za razvoj. Društvo Vodoopskrba d.o.o., Darda kao koncesionar za djelatnost zahvaćanje voda za potrebe javne vodoopskrbe plaća ugovorenu godišnju koncesijsku naknadu u mjesečnim iznosima u visini 0,08 kn po m³ zahvaćene vode, a troškovi naknade za koncesiju za 2012. iznosili su 41.497,28 kn. U skladu s odredbom članka 4. spomenute Uredbe troškovi naknade za koncesiju pokrivaju se iz cijene vodne usluge javne vodoopskrbe jer je naknada za koncesiju izravni trošak isporučitelja vodne usluge, a ne krajnjeg korisnika. Kod izračuna cijene vodne usluge javne vodoopskrbe, varijabilni dio najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe utvrđen je na temelju planiranih godišnjih varijabilnih troškova u iznosu 2.325.000,00 kn, u okviru kojih su iskazani i troškovi naknade za koncesiju u iznosu 40.560,00 kn.

Iz navedenog proizlazi da je trošak naknade za koncesiju obračunan korisnicima usluga dva puta, jednom kroz cijenu vodne usluge i drugi put kao zasebna stavka u računu za vodne usluge. Naknada za koncesiju je obračunavana i naplaćivana u iznosu 0,08 kn po m³ isporučene vode, kao zasebna prolazna stavka, i u računu za prodanu vodu društvu Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir.

Ukupno obračunana naknada za razvoj krajnjim korisnicima u iznosu 40.736,47 kn i društvu Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir u iznosu 6.403,00 kn, iskazana je kao prihod tekućeg razdoblja.

Državni ured za reviziju nalaže društvu Vodoopskrba d.o.o., Darda u računu za vodne usluge iskazati i obračunati naknade utvrđene Uredbom o najnižoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva i vlastitom odlukom o cijeni vodnih usluga.

- 1.2. *Svi isporučitelji usluga javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije su prihvatili nalaz Državnog ureda za reviziju. Društvo Vodoopskrba d.o.o. navodi da od veljače 2013. u računima za vodne usluge ne obračunava naknadu za koncesiju i naknadu za razvoj.*

2. Prihodi i rashodi od djelatnosti javne vodoopskrbe

- 2.1. Isporučitelji vodnih usluga na području Osječko-baranjske županije ostvarili su za 2012. prihode od javne vodoopskrbe u iznosu 84.920.618,00 kn i rashode od javne vodoopskrbe u ukupnom iznosu 93.501.597,00 kn. Sva društva isporučitelji vodnih usluga ostvarila su gubitke od djelatnosti javne vodoopskrbe u ukupnom iznosu 8.580.979,00 kn ili 10,2% od ukupno ostvarenih prihoda. Cijene usluge javne vodoopskrbe (iz kojih se pokrivaju troškovi zahvaćanja vode, pogona i održavanja komunalnih vodnih građevina, te isporuka vodnih usluga) na području Osječko-baranjske županije utvrđene su u iznosima nižim od ekonomski opravdanih s obzirom da su svi isporučitelji vodne usluge ostvarili prihode od usluga javne vodoopskrbe u manjem iznosu od troškova. S obzirom da su, prema financijskim izvještajima za 2012., sva društva isporučitelji vodnih usluga na području Osječko-baranjske županije ostvarila dobit iz ukupnog poslovanja (sva društva se bave i drugim djelatnostima osim vodoopskrbe) proizlazi da se gubitak od djelatnosti javne vodoopskrbe pokriva iz ostvarene dobiti od obavljanja drugih djelatnosti ili drugih izvora. Prema odredbi članka 197. stavka 5. i 6. Zakona o vodama cijene vodnih usluga se određuju prema načelima punog povrata troškova, socijalne prihvatljivosti cijene vode i zaštite od monopola, a cijena vodnih usluga ne može pokrivati troškove neekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga.

Državni ured za reviziju predlaže svim isporučiteljima usluga javne vodoopskrbe postupno uvoditi ekonomsku cijenu vode u javnoj vodoopskrbi koja će pokrivati stvarne troškove uz optimalnu ekonomsku učinkovitost i uz uvažavanje socijalne prihvatljivosti cijene vode.

- Obračun isporučene vode drugom isporučitelju vodne usluge

Tijekom 2012. društva Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek i Vodoopskrba d.o.o., Darda isporučivala su vodu drugim isporučiteljima vodnih usluga, društvima Urednost d.o.o., Čepin, Čvorkovac d.o.o., Dalj i Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir te su im na isporučenu količinu vode zaračunavali, osim ugovorene cijene vode i naknadu za razvoj. Društvo Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek isporučilo je društvu Urednost d.o.o., Čepin 523 480 m³ na koju je obračunalo naknadu za razvoj u ukupnom iznosu 261.740,00 kn i društvu Čvorkovac d.o.o., Dalj 102 839 m³ na koju je obračunalo naknadu za razvoj u ukupnom iznosu 51.420,00 kn.

Naknada za razvoj obračunana je u visini 0,50 kn po m³ isporučene vode, a uvedena je odlukom gradskog vijeća grada Osijeka. Društvo Vodoopskrba d.o.o., Darda je isporučilo društvu Baranjski vodovod d.o.o., Beli Manastir 80 043 m³ vode na koju je obračunalo naknadu za razvoj u ukupnom iznosu 160.086,00 kn.

Naknada za razvoj obračunana je u visini 2,00 kn po m³ odnosno u visini koju plaćaju korisnici u poslovnom prostoru na vodoopskrbnom području društva Vodoopskrba d.o.o., Darda, a uvedena je odlukama predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave.

U računima za vodne usluge, koje je ispostavilo društvo Urednost d.o.o., Čepin, krajnjim korisnicima na svom vodoopskrbnom području u 2012., iskazana je naknada za razvoj u iznosu 0,50 kn/m³ isporučene vode. U 2012. je obračunano ukupno 249.793,00 kn. Predstavničko tijelo općine Čepin na čijem području društvo Urednost d.o.o., Čepin obavlja usluge javne vodoopskrbe nije uvelo naplatu naknade za razvoj. Obračunani iznos je trošak za vodu koju je društvu Urednost d.o.o., Čepin isporučilo društvo Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek, a koji je u računima za isporučenu vodu iskazan kao naknada za razvoj iako predstavlja cijenu za isporučenu vodu.

Prema odredbi članka 53. Zakona o financiranju vodnog gospodarstva obveznik naknade za razvoj je obveznik plaćanja cijene vodne usluge, uz koju se obračunava naknada za razvoj. Naknadu za razvoj plaćaju krajnji korisnici usluge javne vodoopskrbe ako je uvedena odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave na vodoopskrbnom području isporučitelja usluge javne vodoopskrbe, bez obzira od koga isporučitelj nabavlja vodu koju dalje isporučuje krajnjim korisnicima. Prema odredbi članka 208. Zakona o vodama, isporučitelj vodne usluge koji isporučuje vodu namijenjenu ljudskoj potrošnji drugom isporučitelju vodne usluge, ne može odrediti cijenu vode u iznosu većem od prosječne cijene vodne usluge koja se primjenjuje na korisnike na njegovom vodoopskrbnom području, koja se može uvećati za razuman trošak provoda vode kroz građevine javne vodoopskrbe. S obzirom na navedeno, isporuka vode namijenjene ljudskoj potrošnji drugom isporučitelju vodne usluge, ne predstavlja vodnu uslugu javne vodoopskrbe uz koju se obračunava naknada za razvoj, te isporučitelj vodne usluge koji nabavlja vodu za opskrbu krajnjih korisnika na svom vodoopskrbnom području nije obveznik naknade za razvoj.

Državni ured za reviziju nalaže društvu Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek i društvu Vodoopskrba d.o.o., Darda obračun isporučene vode drugom isporučitelju vodne usluge, te društvu Urednost d.o.o., Čepin obračun usluge javne vodoopskrbe krajnjim korisnicima u skladu s odredbama Zakona o vodama.

- Evidentiranje troškova javne vodoopskrbe u poslovnim knjigama

Informacijski sustavi u okviru kojih društva isporučitelji usluga javne vodoopskrbe vode poslovne knjige ne omogućavaju izravni uvid u podatke o troškovima koji se pokrivaju iz cijene usluge javne vodoopskrbe. Utvrđivanje navedenih troškova obavlja se ručnom obradom podataka iz poslovnih knjiga.

Državni ured za reviziju predlaže svim isporučiteljima usluga javne vodoopskrbe unaprijediti sustav evidentiranja troškova u poslovnim knjigama na način koji omogućava izravni uvid u podatke o troškovima koji se pokrivaju iz cijene usluge javne vodoopskrbe kako bi se osigurali točni i pravovremeni podaci o troškovima javne vodoopskrbe kao podloga za ekonomsku analizu navedenih troškova i njihovu usporedbu s troškovima koji ulaze u cijenu usluge javne vodoopskrbe.

- Informiranje potrošača

Društva isporučitelji vodnih usluga cijenu usluge javne vodoopskrbe utvrđuju, u skladu sa zakonskim propisima, na način da cijene pokrivaju troškove pružanja usluga. Prema podacima o ostvarenim prihodima i rashodima od usluga javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije za 2012., svi isporučitelji ostvarili su prihode od usluga javne vodoopskrbe u manjem iznosu od troškova. S obzirom da utvrđene cijene ne pokrivaju stvarne troškove, odnosno da su utvrđene cijene niže od ekonomski opravdanih, potrebno je informirati potrošače o stvarnoj vrijednosti vodnih usluga, kako bi se poticao razuman odnos potrošača, odnosno racionalno korištenje vode i omogućilo upravljanje vodama na načelu održivog razvoja, utvrđeno odredbama Zakona o vodama.

Državni ured za reviziju predlaže svim isporučiteljima usluga javne vodoopskrbe sustavno provođenje mjera informiranja stanovništva o važnosti i ekonomskoj vrijednosti vodnih usluga.

- 2.2. *Svi isporučitelji usluga javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije su prihvatili nalaz Državnog ureda za reviziju. Društvo Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek navodi da od ožujka 2013. u računima za isporučenu vodu drugim isporučiteljima vodne usluge više ne obračunava naknadu za razvoj. Društvo Vodoopskrba d.o.o., Darda navodi da od veljače 2013. više ne obračunava naknadu za razvoj za isporučenu vodu drugom isporučitelju vodne usluge. Društvo Urednost d.o.o., Čepin navodi da od ožujka 2013. više ne obračunava naknadu za razvoj krajnjim korisnicima usluge javne vodoopskrbe.*

3. Gubici vode

- 3.1. Razlika između zahvaćene i isporučene količine vode (koja ne stiže do krajnjeg potrošača) su gubici vode, a nastaju u tehnološkom procesu pročišćavanja vode i u distributivnoj mreži. Razlike između pojedinih isporučitelja vodne usluge su značajne. Ukupni gubici u vodoopskrbnim sustavima na području Osječko-baranjske županije iznose 7 770 604 m³ odnosno 38,4% od ukupno zahvaćene vode. Dio ukupnih gubitaka od 1 950 801 m³ ili 22,3% odnosi se na gubitke nastale u tehnološkom procesu pročišćavanja vode, a gubici vode od 6 816 033 m³ ili 77,7% su gubici nastali u distributivnoj mreži. Prema podacima iz Novelacije plana razvitka vodoopskrbe Osječko-baranjske županije iz 2009., gubici vode u tehnološkom procesu nastaju zbog kvalitete podzemne vode na području Osječko-baranjske županije, odnosno povišenih sadržaja željeza, mangana, arsena, organskih tvari, dušika i dušičnih spojeva te amonijaka na gotovo svim vodocrpilištima. Gubici vode u distributivnoj mreži su uzrokovani velikim dijelom starošću vodovodne mreže (najstarije vodovodne mreže su na području gradova Osijek i Našice).

Najveće gubitke vode imaju vodoopskrbni sustavi društva Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek i Našički vodovod d.o.o., Našice. Gubici vode kod društva Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek iznose 6 628 938 m³ ili 46,8%. Gubici vode kod društva Našički vodovod d.o.o., Našice iznose 651 649 m³ ili 41,9%. Gubici vode društva Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek čine 75,6% ukupnih gubitaka vode u vodoopskrbnim sustavima na području Osječko-baranjske županije. Preostalih devet društava isporučitelja vodne usluge imaju gubitke od 1,6% do 29,9%. Prema Strategiji upravljanja vodama, prihvatljive vrijednosti gubitaka vode iz javnih vodoopskrbnih sustava iznose 15,0% do 20,0%.

Državni ured za reviziju predlaže svim isporučiteljima usluga javne vodoopskrbe poduzimanje mjera radi smanjenja gubitaka vode u vodoopskrbnim sustavima čime bi se smanjili ukupni troškovi odnosno gubici koje društva ostvaruju od djelatnosti javne vodoopskrbe.

- 3.2. *Svi isporučitelji usluga javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije su prihvatili nalaz Državnog ureda za reviziju.*

VI. OCJENA OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE

Isporučitelji usluga javne vodoopskrbe su odgovorni za utvrđivanje cijena javne vodoopskrbe u skladu sa zakonima i drugim propisima.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da razlike u cijeni javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije za 2012. nisu dovoljno ekonomski opravdane. Revizijom je utvrđeno da su isporučitelji usluga javne vodoopskrbe utvrdili cijene usluge javne vodoopskrbe niže od ekonomski opravdanih s obzirom da su svi isporučitelji vodne usluge ostvarili prihode od usluga javne vodoopskrbe u manjem iznosu od troškova usluge javne vodoopskrbe. Isporučitelji usluga javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije su utvrdili različite cijene usluga javne vodoopskrbe zbog različitih troškova vodnih usluga odnosno različitih tehnoloških procesa zahvaćanja i prerade vode, dužini vodovodne mreže i broju priključaka, starosti i vrijednosti izgrađenih komunalnih vodnih građevina, broju zaposlenika i troškovima za zaposlene, gubicima u vodoopskrbnoj mreži, nabavi vode od drugih isporučitelja vodnih usluga ili zahvaćanja iz vlastitih vodocrpilišta i drugog. Na visinu cijene usluge javne vodoopskrbe su utjecali i socijalni i drugi kriteriji koje jedinice lokalne samouprave uzimaju u obzir pri davanju prethodne suglasnosti na visinu cijene. Također je ocjenjeno da se kod utvrđivanja i obračuna cijena usluga javne vodoopskrbe pojavljuju određene nepravilnosti i propusti te da je potrebno poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se ispravile utvrđene nepravilnosti. Zbog navedenog se predlaže:

- preispitati različite osnovne cijene usluge javne vodoopskrbe za korisnike iste kategorije na vodoopskrbnom području koje opskrbljuje vodom isporučitelj vodne usluge (društvo Dvorac d.o.o., Valpovo i društvo Đakovački vodovod d.o.o., Đakovo),
- preispitati različite osnovne cijene usluge javne vodoopskrbe za kućanstva odnosno korisnike u stambenom prostoru i za druge korisnike odnosno korisnike u poslovnom prostoru (sva društva),
- postupno uvoditi ekonomsku cijenu vode u javnoj vodoopskrbi koja će pokrivati stvarne troškove uz optimalnu ekonomsku učinkovitost i uz uvažavanje socijalne prihvatljivosti cijene vode (sva društva),
- iskazati i obračunati naknade u računima za vodne usluge sukladno zakonima i drugim propisima (društvo Vodoopskrba d.o.o., Darda i društvo Urednost d.o.o., Čepin),
- obračunati isporučenu vodu drugom isporučitelju vodne usluge u skladu sa zakonima i drugim propisima (društvo Vodovod-Osijek d.o.o., Osijek i društvo Vodoopskrba d.o.o., Darda),
- unaprijediti sustav evidentiranja troškova za vodne usluge u poslovnim knjigama na način koji omogućava izravni uvid u podatke o troškovima koji se pokrivaju iz cijene usluge javne vodoopskrbe kako bi se osigurali točni i pravovremeni podaci o troškovima javne vodoopskrbe kao podloga za ekonomsku analizu navedenih troškova i njihovu usporedbu s troškovima koji ulaze u cijenu usluge javne vodoopskrbe (sva društva),

- sustavno provođenje mjera informiranja stanovništva o važnosti i ekonomskoj vrijednosti vodnih usluga (sva društva),
- poduzimanje mjera radi smanjenja gubitaka vode u vodoopskrbnim sustavima čime bi se smanjili ukupni troškovi odnosno gubici koje društva ostvaruju od djelatnosti javne vodoopskrbe (sva društva).

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi se provedbom navedenih preporuka postigla veća usklađenost poslovanja isporučitelja vodnih usluga sa zakonima i drugim propisima, da bi se otklonile nepravilnosti u formiranju cijena javne vodoopskrbe, te da bi se smanjile razlike u cijeni javne vodoopskrbe na području Osječko-baranjske županije, kao i da bi se osiguralo odgovornije i racionalnije upravljanje javnim sredstvima.